

UN PAÍS DESVETLLAT
A CANÇONS

Josep M. Ballarín

Capellà

Primavera

Aveure si d'una punyetera vegada ens ho sabem dir. Malgrat que els gurus de la nostra cultura no en vulguin fer cabal, allò que, per dir-ho d'alguna manera, en diem la Renaixença fou un miracle, un miracle d'aquells tan miraculosos que ni ens adonem que ho va ser. Si sabéssim que ho fou, no fariem festa per l'Onze de Setembre. I no sols perquè hi demostrem que som mesells i ens plau recordar les pallisses. Sino per més. Oblidant-nos del cap tallat del general Moragues, en una gàbia de portal barceloní, cantàvem el Rafel Casanova, mentre la majoria de nosaltres, entre ells jo mateix, vam trigar a saber que havia mort al llit, mentre els botiflers bastien palauets.

PER ENTENDRE COM AQUELL PAÍS AMETLLONAT I ATUÏT es va revifar, no s'hi valen anàlisi d'història econòmica, ni encaboriades de qualsevol mena. L'economia és curta fins de gambals perquè la pela pot fer revolucions, però mai no farà desvetllaments.

JA HE FET MASSA GIRAGONSES. Per dir-ho clar. Aquest país es va desvetllar a cançons. Ho cantava una minyona de casa i no ho he pogut oblidar mai més: Déu va passar-hi en primavera i tot cantava al seu pas.

TALMENT EL VEIA MESTRE DANTE EN ELS NOSTRES dies més gloriosos, l'avara pobresa d'aquest país, sense esclats de grans muntanyes, amb rius que tenen més de riera que altra cosa, llevat de l'Ebre, amb reguers rebecs a l'aixada i algun pegat ufanós no gaire fora de mida, és primavera perquè és menut, menuda la mar de Tossa i fins menut en les geleres.

LA RENAIXENÇA MAI NO VA SORTIR DE MIDES, tota ella és en el *Canigó* de mossèn Cinto, èpica amb gust de llesca de pa torrat, amanit amb oli de virolais. Ja ho veieu, me'n surten de floralesques i no me n'avergonyeixo. Mossèn Cinto és el cim d'aquells anys, només el cim; com ell deia, les boires de Vic tenien una niuada de calàndries, poetes de ma terra. Tot eren cançons. I, posat a dir-les pel broc gros, en Gaudí era d'aquesta colla, encara que ens l'entaforin en el modernisme. Aquell místic aconsegueix una ufanor de corbes a la Pedrera que mai no van tenir els gloriosos esllanguiments del Cercle del Liceu. O, més gran, que tampoc no té les Casa de les Punxes, tant del meu barri. Va venir el modernisme,

CARLOTA BOADA

“La Renaixença mai no va sortir de mides, tota ella és en el ‘Canigó’ de mossèn Cinto, èpica amb gust de llesca de pa torrat, amanit amb oli de virolais. Ja ho veieu, me'n surten de floralesques i no me n'avergonyeixo”

beneït sigui. Però al ventre del poble i al del Dom Joan Maragall, encara hi havia primavera. L'autor del *Cant espiritual*, tan a tocar fons de la vida, és la primavera de poble. La ginesta altra vegada, la ginesta amb tanta olor.

I DESPRÉS JA HI VAM SER. Aquella gent tan sàvia, que s'havia llegit els francesos d'abans de la Revolució, en va fer una que no entendre mai. Va empassar-se *La ben plantada*, de l'Ors. Potser el llibre més carbassot que he llegit mai, que ja és dir. El somni gòtic, volent-se fer clàssic amb el Noucentisme, en va sortir enfarinat. Tot i els grans poetes que sabem.

LA REPÚBLICA VA FER UN NIAL DE SAVIS TAN SAVIS que quedaven lluny de la gent. Mireu. Per bé o per mal, ningú no pot entendre aquest país oblidant-se del Barça. I més oblidant-se del seu contrapunt, l'Espanyol.

EM DEIXO LA GUERRA. Vingueren aquells anys, aquells anys de quan un dels més grans poetes que hem tingut es planyia d'aquesta pobra, bruta, trista i dissortada pàtria. Llegint-ho et preguntaves on eren les primaveres d'antany. Perque, fent-hi repicó, gairebé tot bitxo que sabés de lletra assegurava que amb la justícia social, a la marxista, no hi havia problemes de nacionalisme, posaven d'exemple Iugoslàvia, la del Tito. I sangarrera que en va venir després.

EN AQUESTES, PERÒ, HI HAVIA DONNA CARMÉ pel món. El seu pare havia estat assassinat i deixat a la carretera als dies de la nostra revolució. Com tants. Però, altre cop per un miracle, ella i una colla van tornar a creure que Déu havia passat en primavera per aquest país quan tot cantava al seu pas. Van estripar *Vanguàrdies* al mateix carrer Pelai en honor del Galinsoga, el de *“los catalanes son una mierda”*. En van fer d'altres fins a cantar *El cant de la senyera* al Palau de la Música, en un dia de tro.

AQUELLS ANYS FOREN ANYS DE SOMNIS. Alguns somniaven una justícia social que, allà lluny, les acabaria estarrasant-se, d'altres somniaven un país amb la seva pròpia fesomia, que esdevindria cataplasma en els estatuts. Hem perdut els somnis, i no és pas mala cosa. Però Deu faci que no perdem les cançons, que ara ressonen més vives a la glòria gràcies a tu, Maria Carme Almeda, dona del Pep Espar.

VOLTA D'HORITZÓ

La dèria del món sencer

J.J. Navarro
Arisa

Quan es publiqui aquesta crònica, el Campionat del Món de futbol ja haurà començat fa un dia. Es pot dir que el planeta està pendent del futbol. Aquesta dèria planetària és palpable arreu, però potser enlloc és tan intensa com a Alemanya, el país amfitrió, que ahir va enfrontar el seu equip amb Costa Rica al partit inaugural. El Mundial agafa Alemanya en un moment dolç: les dades econòmiques milloren, l'atur disminueix, Angela Merkel sembla més aviat una cancellera de ferro que no pas d'argila (com temien alguns) i tot indica que el país tornarà ben aviat a ser “la locomotora d'Europa”.

No tot són flors i violes, esclar. Com sempre en aquesta mena d'ocasions, els alemanys tenen por. Por de la violència, del terrorisme, dels *hooligans* i els criminals i d'una possible poca lluentor esportiva. Les magnituds econòmiques, tanmateix, són engrescadores. El Mundial atraurà un milió de visitants de tot el món; la inversió publicitària de l'esdeveniment és descomunal: més de mil milions d'euros. I en aquest aspecte ja es pot parlar de campions, com ara les empreses de roba i equips esportius Nike i Adidas, que guanyaran totes les altres en despeses i probablement en beneficis.

Del que es tracta, però, és del joc de la pilota. Com sempre també, hi ha pronòstics, travesses i favorits a dojo. Es parla del Brasil, però també dels amfitrions alemanys. Hi ha equips favorits *tapats*, com ara Suècia, i també els de sempre, com Itàlia o Argentina. O Anglaterra, que en aquesta Copa presenta, segons diuen, la millor selecció que se li recorda.

També hi juga Espanya, classificada en la repesca, però ningú en parla com a favorita. Un cop més hi ha un cert triomfalisme. Tot i així, les incògnites resten. Quina de les dues Espanyes veurem jugar a futbol, la immobiliària i carca o la imaginativa i renovadora? És un ingredient més de l'encís d'aquesta competició.

MANEL GARCIA GRAU, POETA

Enric Sòria

Escriptor

Els corrents invisibles

Dimarts passat, l'AVUI m'assabentava de la mort del poeta Manel Garcia Grau. Amb només 44 anys, un càncer ha vençut la seua voluntat de viure. Havia coincidit amb ell fa dues setmanes a València, en un acte de l'Associació d'Escriptors. Feia molt de temps que no ens véiem i trobar-lo tan desmillorat em va fer molta impressió, que vaig

procurar dissimular (supose que sense gaire èxit). Sens dubte, estava molt malalt, però no se'n queixava gens, sinó que procurava rebre i atendre els assistents amb tota amabilitat, com sempre. Em comentà que esperava recuperar-se, no sé si perquè ho creia o per no preocupar-me més. En tot cas, aquella prova d'enteresa, dignitat i

coratge encara em va impressionar molt més que el seu estat. Manel Garcia Grau va ser, sobretot, un poeta. Autor de 12 llibres plens de vastos soliloquis reflexius sobre el món i ell mateix, d'una aspra intensitat, a més de dues novel·les –l'última, *Davall del cel*, acabada de publicar ara mateix; Manel va treballar fins al final– i d'un

grapat d'estudis on feia manifest el seu profund amor a la literatura, la llengua i el país dels valencians. Manel Garcia Grau serà merescudament recordat per la seua obra. Però ara jo he de recordar l'amic: sobri, discret, cordial, sincer, fonament decent. Dimecres m'arribava una antologia dels seus versos, *Els corrents invisibles*,

amb una carta en què evocava els bons temps de la nostra amistat, lamentava que les circumstàncies laborals ens hagueren distanciat massa i confiava que en el futur ens veuríem més sovint. Agrair-li la carta i els poememes, o el seu exemple d'amistat en el temps, tal com jo hauria volgut i ell mereixia, és ja impossible.